

A közigazgatási per a jogorvoslati rendszerben

ABSTRACT

The Act CL of 2016 on General Public Administration Procedures (henceforth: the Act) operates a dual system of legal remedies that differentiates between ex officio procedures and those that are opened upon request. The Act instituted a significant change in the system of request-based remedy procedures designed to ensure the enforcement of the right to remedy enshrined in the Fundamental Law of Hungary. Previous codes on general administration procedures adhered to the logic that in the system of request-based remedy procedures appeals—remedies internal to the public administration organisation—are the ordinary, general (available in every case falling under the code of general administration procedures) remedies, as opposed to judicial supervisions that are external to the public administration organisation. The latter was a limited and extraordinary remedial instrument compared to appeals. The early legal protection inside the public administration organisation against authority decisions was primary to the judicial protection. The Act reversed this order. Administrative actions before courts became the general, ordinary remedies, while appeals are exceptional, extraordinary, limited instruments, available only in cases where the law explicitly permits them. The system of legal remedies was reformed. The early legal protection preceding the definitiveness and enforceability of authority decisions withdrew, and judicial protection became general and primary. The duty of courts is to provide upon request effective judicial protection against infringements caused by authority decisions.

Keywords: judicial supervision ■ authority decision ■ administrative action ■ legal remedies ■ legal protection

I. A HATÓSÁGI DÖNTÉSEK ELLENI JOGORVOSLATHOZ VALÓ JOG

Az Alaptörvény (korábban az Alkotmány) alapvető jogként biztosítja a jogorvoslathoz való jogot a hatósági döntések kapcsán: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”^[1]

Az Alkotmánybíróság többször rámutatott a jogorvoslathoz való jog tartalmával kapcsolatban az alábbiakra: „Vagyis a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy (...) ugyanazon szervben belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. Ugyanakkor az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes a nem érdemi, nem ügydöntő határozatok esetén.”^[2] „Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.”^[3]

Az Ákr. differenciáltan szabályozza a hatósági döntésekkel kapcsolatban a jogorvoslathoz való jogot, a határozat ellen önálló jogorvoslatnak van helye. A végzés elleni jogorvoslat önálló, ha azt törvény megengedi, vagy járulékos, ilyenkor a jogorvoslati jog az eljárást lezáró döntés ellen igénybe vehető jogorvoslat keretében gyakorolható.

Az Ákr. a jogorvoslathoz való jog biztosítása végett kétféle kérelemre induló jogorvoslati eljárást szabályoz, a közigazgatási pert és a fellebbezési eljárást. A jogorvoslati kérelem benyújtására jogosultnak alanyi joga van arra, hogy a jogorvoslati kérelmét (fellebbezés, kereset) az elbírálásra hatáskörrel rendelkező hatóság, illetve bíróság érdemben elbírálja, kivéve, ha az érdemi elbírálás törvényi feltételei nem állnak fenn, továbbá akkor is hozzon döntést a kérelem tárgyában, ha a jogorvoslati kérelemben foglaltaknak nem ad helyt.^[4]

Az Alaptörvényben deklarált jogorvoslathoz való jog érvényesítését biztosító kérelemre induló jogorvoslati eljárások elsődleges funkciója a szubjektív jogvédelem, az ügyfél jogának, jogos érdekének védelme a hatósági döntéssel szemben, de emellett megjelenik az objektív jogvédelmi funkció is, a tárgyi jog által védett közérdek érvényesítése.^[5]

A hatósági döntés elleni közigazgatási per jogorvoslati rendszerbeli helyét determinálja az Alaptörvényben rögzített hatalommegosztás elve,^[6] és az elvből következő közigazgatási határozatok feletti bírósági kontroll is: „A bíróság dönt (...) a közigazgatási határozatok törvényességéről.”^[7] A bírósági felülvizsgálat a hatá-

[1] Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.), XXVIII. cikk (7) bekezdés.

[2] 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992. 31.

[3] 23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998. 186.

[4] Barabás, 2018, 680.; Szalai, 2020, 279.

[5] F. Rozsnyai, 2020a, 342.; Szalai, 2020, 280.

[6] Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés.

[7] Alaptörvény, XXV. cikk (2) bekezdés b) pont. Ld. Barabás, 2018, 680-681.; Szalai, 2020, 281-282.

rozatok jogszerűségének (törvényességének) vizsgálatára terjed ki, egyéb szempontok (célszerűség, gazdaságosság, hatékonyság stb.) nem kerülnek vizsgálatra.

II. A BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLAT A KORÁBBI ELJÁRÁSI KÓDEXEK ÁLTAL SZABÁLYOZOTT JOGORVOSLATI RENDSZEREKBEN

1. Az első eljárási kódex, az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Et.) által szabályozott kérelemre igénybe vehető jogorvoslati eszközök: a) fellebbezés, b) államigazgatási határozat megtámadása bíróság előtt, c) panasz (1957. X. 1. – 1977. III. 29.), d) felülvizsgálati kérelem (1977. III. 30. – 1991. VII. 27.).

Az Et. önálló fejezetben szabályozta a határozat bírósági felülvizsgálatát (VI. fejezet). A bíróság eljárására vonatkozó szabályokat 1973. január 1-jétől a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) XX. fejezete tartalmazta, a Pp. általános szabályait kellett alkalmazni a XX. fejezetben nem szabályozott kérdésekben.

Az államigazgatási határozat megtámadása bíróság előtt külső jogorvoslat, az államigazgatási szerv határozatát a bíróság, az államigazgatási szervezeten kívüli szerv vizsgálta felül. Rendkívüli, kivételes, a fellebbezéshez képest erősen korlátozott jogorvoslati eszköz volt, akkor lehetett igénybe venni a határozat ellen, ha törvény, törvényerejű rendelet, illetőleg miniszteri tanácsi rendelet kifejezetten megengedte, szűk körben volt rá lehetőség.

A keresetet csak jogszabálysértésre hivatkozva lehetett benyújtani. A kereset benyújtásának – ellentétben a fellebbezéssel – a végrehajtásra nem volt halasztó hatálya. A bíróság azonban elrendelhetette a végrehajtás felfüggesztését, ha a határozat megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése volt várható. A Pp. szerint a kereset benyújtására az volt jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érintette. Az alaki jogerős határozat ellen lehetett keresetet benyújtani, feltétele volt a fellebbezési jog kimerítése vagy a fellebbezés kizártsága. A kereset benyújtásának határideje a határozat közlésétől számított 30 nap volt. A rendes bíróság járt el, a járásbíróság (megyei bíróság székhelyen lévő járásbíróság, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróság) hatáskörébe tartozott a kereset elbírálása, nem működött a rendes bíróságtól elkülönült, önálló közigazgatási bíróság. A bírósági felülvizsgálat kivételesen devolutív hatályú, a bíróságnak csak akkor volt megváltoztatási joga, ha jogszabály kifejezetten megengedte, ilyenkor az érdemi döntési jog az államigazgatási szervről a bíróságra háramlott.^[8] A bíróság a kereset kapcsán az alábbi döntési jogkörrel rendelkezett:

[8] Kilényi, 1976, 378.

- a. kereset elutasítása,
- b. jogszabálysértő határozat
 - ba) hatályon kívül helyezése,
 - bb) hatályon kívül helyezése és az államigazgatási szerv új eljárásra kötelezése,
 - bc) megváltoztatása.

A bíróságnak főszabályként kasszációs (megsemmisítési) és kivételesen reformatórius (megváltoztatási) jogköre is volt, ha jogszabály kifejezetten rendelkezett a bíróság megváltoztatási jogáról.^[9]

A bíróság határozatának jogi hatása egyrészt, ha a bíróság az ügy érdemében hozott határozatot, akkor az államigazgatási szerv előtt, ugyanabban az ügyben, azonos tényállás mellett új eljárásnak nem volt helye (*res iudicata*). Másrészt a bíróság jogerős határozata kötötte az államigazgatási szervet. Ha a bíróság az államigazgatási szerv határozatát hatályon kívül helyezte, és az ügyben új eljárás lefolytatása volt szükséges, akkor az államigazgatási szerv köteles volt eljárni és határozatot hozni.

2. Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről szóló 1981. évi I. törvény (a továbbiakban: Áe.) a hatálybalépésekor ugyanazokat a jogorvoslati eszközöket tartalmazta, amelyeket már az Et. is tartalmazott.

A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem nem vált általános jogorvoslati eszközzé, sőt, továbbra is korlátozott, szűk volt azon határozatok köre, melyek esetében a bírósági felülvizsgálat lehetősége biztosított volt. A kereset benyújtására akkor volt jogosult az ügyfél, ha a határozat az Alkotmányban biztosított és más alapvető személyi, családi és vagyoni jogát megvonta vagy korlátozta, illetőleg, az ügyfélre ilyen köteleességet állapított meg. A Minisztertanács határozta meg a bíróság által felülvizsgálható államigazgatási határozatokról szóló 63/1981. (XII. 5.) MT rendeletben a bíróság által felülvizsgálható alaki jogerős államigazgatási határozatokat.

Az alkotmányos rendszerváltozás, illetve az Alkotmány módosítása érintette a bírósági felülvizsgálat erős korlátozottságát is.^[10] Az Alkotmány – 1989. október 23. napjától hatályos – 50. § (2) bekezdése kimondta: „A bíróság ellenőrzi a közigazgatási határozatok törvényességét.” A bírósági felülvizsgálatra vonatkozó jogszabályi rendelkezések azonban nem kerültek módosításra, ennek okán az Alkotmánybíróság kimondta a 32/1990. (XII. 22.) AB határozatában: „Az 1957. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről rendelkező 1981. évi I. törvény 72. §-ának (1) bekezdése és a 63/1981. (XII. 5.) MT rendelet a módosításokkal együtt alkotmányellenes, (...) Mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó törvényi szabályozás elmulasztása, ezért felhívja a Kormányt, hogy 1991. január 31-ig terjesszen az Országgyűlés elé olyan törvényjavaslatot, amely a közigazgatási határozatok törvényességének bírósági ellenőrzését az alkotmánynak megfelelően szabályozza.”^[11]

[9] Kilényi, 1976, 378-379.

[10] Sári, 2003, 569.

[11] 32/1990. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1990, 145. Ld. Patyi, 2011, 90-91., 100., 118-119., 131-132.

Az AB határozat indokolása rámutatott: „Az új jogszabály esetleges késedelmes megalkotásáig az Alkotmány rendelkezései szerint kell az államigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának kérdésében eljárni. Ez azt jelenti, hogy egyelőre nem lesz a bírói felülvizsgálatnak azon ügyekben sem törvényes korlátja, ahol a korlátozásnak az Alkotmány 70/K. §-a szerint nincs akadály.”^[12] Az Áe. bírósági felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezései módosításra kerültek, a bírósági felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat maradt, az Áe. és az Áe. felhatalmazása alapján ágazati törvény kizárhatta a határozat elleni bírósági felülvizsgálatot.^[13]

Az alaki jogerős, érdemi határozat bírósági felülvizsgálatát lehetett kérni jogszabálysértésre hivatkozva, feltétele továbbra is a fellebbezési jog kimerítése vagy kizártsága volt. A keresetlevél benyújtásának a jogi hatása – az Et.-vel szemben –, hogy a határozat végrehajtására halasztó hatálya volt, de a közigazgatási szerv a határozatát azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatta, a közérdekre vagy az ügyfél nyomós érdekére tekintettel.

Bírósági felülvizsgálat iránti kérelem benyújtására volt jogosult az Áe. alapján egyrészt az ügyfél, másrészt a törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél. Továbbra is a rendes bíróság járt el a kereset kapcsán, szervezetileg elkülönült, önálló közigazgatási bíróság létrehozására nem került sor. A bírósági felülvizsgálat továbbra is kivételesen devolutív (átszármaztató) hatályú volt, a bíróságnak csak akkor volt megváltoztatási joga, ha törvény kifejezetten megengedte. A bíróság döntési jogkörére és a bíróság ítéletének jogi hatására vonatkozó rendelkezések sem változtak, megegyeztek az Et. szabályaival.

3. A *közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól* szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) többféle kérelemre igénybe vehető jogorvoslati eszközt szabályozott, mint az Et. és az Áe., ennek okán differenciáltabb jogorvoslati rendszer jött létre: a) fellebbezés, b) bírósági felülvizsgálat, c) újrafelvételi eljárás, d) méltányossági eljárás (hatálytalan 2009. X. 1. napjától), e) Alkotmánybíróság határozata alapján indítható eljárás (hatályos 2012. I. 1. napjától), valamint f) kijavítás, kicserélés és kiegészítés mind kérelemre, mind hivatalból (2009. X. 1. napjától átkerül a IV. fejezetbe).

A bírósági felülvizsgálat – az Et. és az Áe. rendelkezéseivel egyezően – továbbra is rendkívüli jogorvoslati eszköz volt, amit jogszabálysértésre hivatkozással lehetett benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására – az Áe. rendelkezéseivel ellentétben – nem volt halasztó hatálya. A keresetlevélben azonban kérni lehetett a végrehajtás felfüggesztését, a felfüggesztés tárgyában a bíróság döntött. A Ket. szerint a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem benyújtására jogosult volt egyrészt az ügyfél, másrészt az eljárás egyéb résztvevője, a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében.

A bírósági felülvizsgálat tárgya egyrészt az alaki jogerős határozat. Másrészt az alaki jogerős végzés, de a határozatokkal ellentétben nem volt általános

[12] 32/1990. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1990, 147.

[13] 1991. évi XXVI. törvény a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának kiterjesztéséről (hatályos: 1991. VII. 27.-től.).

bírósági felülvizsgálat, a Ket. meghatározta a bíróság előtt megtámadható végzések körét. A bírósági felülvizsgálat feltétele volt – az Et. és az Áe. szabályaival egyezően – a fellebbezési jog kimerítése vagy kizártsága. A bírósági felülvizsgálati kérelem kapcsán végzés esetén nemperes eljárás, határozat esetén peres eljárás indult.^[14] A Ket. hatályba lépése után a törvény kizárta egyre több határozat esetén a fellebbezést, erősítve ezáltal a bírói jogvédelmet.

A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem benyújtásának határideje a döntés közlésétől számított 30 nap volt, azzal, hogy a keresetindítás határidejét törvény eltérően is meghatározhatta. A Ket. hatálybalépésekor a fővárosi és megyei bíróságok hatáskörébe tartozott a közigazgatási per, később átkerült a közigazgatási és munkaügyi bíróság hatáskörébe. Utóbbi a rendes bírósági szervezeten belül külön bíróságként működött, szervezetileg önálló, a rendes bírósági szervezettől elkülönült közigazgatási bíróság nem jött létre.^[15]

A Ket. az Áe. rendelkezéseivel azonosan szabályozta a bíróság döntési jogkört, kasszációs (megsemmisítési) és reformatórius (megváltoztatási) joga is volt, utóbbi továbbra is kivételes jellegű, csak akkor kerülhetett rá sor, ha a Pp. vagy az ágazati törvény rendelkezett a bíróság megváltoztatási jogáról.^[16] A Ket. – az Áe. rendelkezéseivel azonosan – szabályozta a bíróság ítéletének jogi hatását.

III. A KÖZIGAZGATÁSI PER AZ ÁKR. JOGORVOSLATI RENDSZERÉBEN

A közigazgatási per szabályozása kapcsán megállapítható, hogy az Ákr. csak néhány alapvető szabályt tartalmaz (az ügyfél és az ügyész perindítási joga, a keresetlevél alapján történő önkorrekció). A közigazgatási pert ma már önálló kódex, a *közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény* (a továbbiakban: Kp.) szabályozza. A közigazgatási per külső jogorvoslat, a hatósági döntést nem egy másik közigazgatási szerv, hanem a közigazgatási szervezeten kívüli, másik hatalmi ághoz tartozó szerv, a bíróság vizsgálja felül. A közigazgatási per a rendes, általános jogorvoslati eszközzé vált, az Ákr. tárgyi hatálya alá tartozó minden közigazgatási hatósági ügyben a végleges hatósági döntés ellen – az önálló jogorvoslattal nem támadható végzések kivételével – közigazgatási pert lehet indítani.

Az Ákr.-hez fűzött Általános indokolás III. pontja a bírósági felülvizsgálat elsődleges jogorvoslati eszközzé tétele kapcsán rávilágít: „A végleges, már nem támadható döntéshez (a bírói döntéssel létrejövő anyagi jogerőhöz) fűződő érde-

[14] A 2005. évi XVII. törvény a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szabályozta a nemperes eljárásokat.

[15] 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (a továbbiakban: Bszi.) 19. § (hatályos: 2012. január 1-jétől – 2020. március 31. napjáig).

[16] Patyi, 2012, 482-484.

kek mielőbbi érvényesítése érdekében ezért a törvény hangsúlyváltást irányoz elő: főszabállyá teszi a bírósághoz való közvetlen fordulást lehetőségét (kizárva a fellebbezést), és kivételes esetekben teszi lehetővé a perlést megelőzően a fellebbezést magasabb szintű közigazgatási hatósághoz. A közigazgatási hatósági ügytípusok egyharmadában korábban is kizárt volt a fellebbezés lehetősége.”

A közigazgatási per feltétele, hogy a hatósági eljárásban az arra jogosultak valamelyike a fellebbezési jogát kimerítette és a fellebbezését elbírálták, amennyiben a döntés ellen a fellebbezést törvény lehetővé teszi. A közigazgatási per indítására jogsérelemre hivatkozva van lehetőség, tehát jogcímhez kötött. A keresetlevélben meg kell jelölni a hatósági döntéssel okozott jogsérelmet, ez a keresetlevél kötelező tartalmi eleme, ha a keresetindítási határidőn belül nem kerül megjelölésre jogsérelem, akkor a kereset visszautasításra kerül. Itt megjegyzendő, hogy a fellebbezés továbbra sincs jogcímhez kötve, bármely okból lehet fellebbezni, nem kell jogszabálysértésre hivatkozni. A keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya a döntés végrehajtására, nem érinti a döntés végrehajthatóságát, de azonnali jogvédelem keretében kérhető a döntés halasztó hatályának elrendelése, a halasztó hatályának feloldása, illetve ideiglenes intézkedés is.

A Kp. részletesen szabályozza a közigazgatási per indítására jogosultak körét és a közigazgatási per tárgyát.^[17] A közigazgatási per tárgya egyebek mellett az Ákr. tárgyi hatálya alá tartozó hatósági ügyben a) a végleges határozat: aa) végleges elsőfokú határozat vagy ab) a végleges másodfokú határozat (olyan ügyben, amely ellen fellebbezni lehetett, és a fellebbezési jogot kimerítették), továbbá b) a végleges végzés, amely ellen önálló jogorvoslatnak van helye. A keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a döntés közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani.

A közigazgatási perek a rendes bíróság hatáskörébe tartoznak, a rendes bíróságtól elkülönült közigazgatási bíróság nem jött létre. 2020-tól a közigazgatási perekben a közigazgatási kollégiummal rendelkező törvényszékek^[18] és a Kúria járt el. 2022-től elsőfokon közigazgatási kollégiummal működő törvényszékek és a Kúria, másodfokon közigazgatási kollégiummal rendelkező Fővárosi Ítéltábla és a Kúria, felülvizsgálati kérelmek kapcsán a Kúria jár el.^[19] A közigazgatási per feltételelesen devolutív (átszármaztató) hatályú jogorvoslat, a keresettel megtámadott döntést hozó hatóság – a kereset okán – önkorrekcióval élhet, orvosolva ezáltal a döntés hibáját.^[20] Az önkorrekció korlátja, hogy a döntést visszavonni, módosítani egy ízben lehet.

A felülvizsgálat terjedelmének szempontjából megállapítható, hogy a bíróság a keresetet a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el (kereseti kérelemhez kötöttség), nem kerül sor teljes aktus-felülvizsgálatra. Megjegyzendő, hogy e rendelkezési elvet áttöri a Kp.-nak az

[17] Kp. 4. §, 17. §.

[18] Bszi. 21. § (4) bekezdés (hatályos: 2020. IV. 1-jétől).

[19] Kp. 7. §, Bszi. 22. § (4) bekezdés (hatályos: 2022. I. 1-jétől).

[20] Szalai, 2020, 281.

a rendelkezése, miszerint a bíróság a Kp.-ban vagy ágazati törvényben meghatározott esetben hivatalból is vizsgálatot folytat, azaz megjelenik az objektív jogvédelmi funkció. Végül a kérelemhez kötöttséget oldja a tartalmi elbírálási kötelezettség is, mely szerint a felek kérelmeit, nyilatkozatait tartalmuk szerint kell figyelembe venni a bíróságnak.^[21] A fellebbezés kapcsán továbbra is teljes aktus-felülvizsgálatra kerül sor, a fellebbezés elbírálására jogosult másodfokú hatóság a fellebbezéssel megtámadott döntést és az azt megelőző eljárást teljes egészében felülvizsgálja, nincs kötve a fellebbezéshez, fellebbezésben nem hivatkozott jogszabálysértést is megállapíthat (objektív jogvédelmi funkció).^[22]

A bíróság döntési jogköre a kereset kapcsán az alábbiak szerint alakul:

- a. kereset elutasítása,
- b. hatósági döntés
 - ba) megváltoztatása,
 - bb) megsemmisítése, hatályon kívül helyezése,
 - bc) szükség esetén – a bb) pont mellett – a közigazgatási szerv új eljárásra kötelezése.

A bíróságnak továbbra is van kasszációs [megsemmisítési (hatályon kívül helyezési)] és reformatórius (megváltoztatási) döntési joga, utóbbi feltételeit és korlátait a Kp. meghatározza.

IV. ZÁRSZÓ: KÖZIGAZGATÁSI PER KONTRA FELLEBBEZÉS

A közigazgatási per és a fellebbezés elsődlegessége kapcsán is felsorakoztathatóak pro és kontra érvek. A kérelemre induló jogorvoslati eljárások rendszerében a hatósági döntések ellen a fellebbezéssel szemben a közigazgatási per vált ténylegesen az általános jellegű, rendes jogorvoslati eszközzé, melyet önálló perrendtartás szabályoz. Az elsőfokú végleges döntések nagyobb része ellen – a korábbi kódexek szabályozásával ellentétben – nincs helye fellebbezésnek. A közigazgatási bíráskodás, ennek okán a közigazgatási per a rendes bíróság szervezeti kereti között zajlik, nem jött létre a rendes bírósági szervezettől elkülönült, önálló közigazgatási bíróság.^[23]

A fellebbezés pedig kivételes jellegű, rendkívüli jogorvoslattá vált, ezáltal az előrehozott jogvédelem visszaszorult. A kérelemre történő belső jogorvoslás szűkült, mivel nem lehet már az Ákr. tárgyi hatálya alá tartozó minden ügytípusban fellebbezni.^[24] A fellebbezési jog csak akkor biztosított, ha az Ákr. vagy ágazati törvény megengedi. Az Ákr. jelenleg 2 szervtípus határozata kapcsán biztosít fellebbezési jogot, ha a határozatot a) a képviselőtestület kivételével helyi önkormány-

[21] F. Rozsnyai, 2020a, 342-343.

[22] Ld. Gyurita, 2019, 495-497.

[23] Ld. F. Rozsnyai, 2020b, 84-87.

[24] Ld. F. Rozsnyai – Hoffman – Bencsik, 2021, 309-314.

zat szerve, vagy b) rendvédelmi szerv helyi szerve hozta. Végül megjegyzendő, hogy a fellebbezési lehetőség az Ákr. hatályba lépése óta tovább szűkült, tehát az Ákr. szabályozási logikája e kérdésben nem tört meg, ugyanis kezdetben (az Ákr. hatálybalépésekor) még a viszonylag széles államigazgatási hatósági jogkörrel rendelkező járási (kerületi) hivatal vezetőjének határozata ellen is biztosított volt a fellebbezési jog, ha törvény nem zárta ki az adott ügytípusban.

IRODALOM

- Barabás Gergely (2018): Jogorvoslat. In: Barabás Gergely – Baranyai Bertold – Fazekas Marianna (szerk.): *Kommentár az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvényhez*. Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest.
- F. Rozsnyai Krisztina (2020a): A közigazgatási per 1-3. pont. In: Fazekas Marianna (szerk.): *Közigazgatási jog. Általános rész III*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- F. Rozsnyai Krisztina (2020b): Variációk egy témára. A közigazgatási ügyben eljáró bíróságok és hatásköreik. In: *Jogtudományi Közlöny*. 2020/2. sz.
- F. Rozsnyai Krisztina – Hoffman István – Bencsik András (2021): Üres kagylóhéjak? In: *Jogtudományi Közlöny*. 2021/7-8. sz.
- Gyurita E. Rita (2019): A kérelemre induló jogorvoslati eljárás. In: Patyi András (szerk.): *A közigazgatási hatósági eljárás jogintézményei*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest.
- Kilényi Géza (1976): Az államigazgatási határozatok megtámadása bíróság előtt. In: Fonyó Gyula (szerk.): *Az államigazgatási eljárási törvény magyarázata*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
- Patyi András (2011): *Közigazgatás – Alkotmány – Bíraskodás*. Universitas-Győr Non-profit Kft., Győr.
- Patyi András (2012): A bírósági felülvizsgálat és a közigazgatási per alapjai a hatósági eljárásjogban. In: Patyi András (szerk.): *Hatósági eljárásjog a közigazgatásban*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs.
- Sári János (2003): A jogorvoslatihoz való jog. In: Balogh Zsolt – Holló András – Kukorelli István – Sári János: *Az Alkotmány magyarázata*. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest.
- Szalai Éva (2020): Az Ákr. jogorvoslati rendszerének jellemzői. In: Fazekas Marianna (szerk.): *Közigazgatási jog. Általános rész III*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

JOGFORRÁSOK

- 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról (Alkotmány).
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.).
- 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.).
- 1957. évi IV. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól (Et.).
- 1981. évi I. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről (Áe.).
- 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (Ket.).
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról (Ákr.).
- 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról (Kp.)

Kukorelli István 65. születésnapjára készítették az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán az Aula Magnában. A képen balról jobbra: Erdős Csaba, Smuk Péter, Kukorelli István, Stumpf István, Karácsony Gergely, Váczi Péter és Bihari Mihály